

ΤΟ ΝΙΟΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ

Άγαπητέ μου Νουμά,

Ήρθες πόδες σου στο Νιόκαστρο της Άγγλιας; Πρέπει ναρθής για να το πιστέψης. Λες και για χάρη της βαλάνιας, που είναι τόχα η χώρα των καρδούνων, πήρε κι αυτή το καρδούνου την όψη. Και μέσα στους μαύρους, τούς μισοσκότεινους δρόμους περπατούν μερμηγκιές, με μάτια που φέγγουν, με πρόσωπα που κόβουν σίδερα, με νου που άλλο δε συλλογίζεται παρά—να που το είπα κιόλας, —παρά.

Ατέλειωτοι δρόμοι, κι άριθμητα μαγαζιά κι άργαστηρια. Αυτά όμως δε μας δείχνουν και τίποτες που να πής. Ένα παπουτζίδικο, κλάδος του περιφημου Μάνσφελντ, ένα φαρμακείο, κλάδος του περιφημου Μπούτς, ένα ασημαδείο, του Έλκινγκτον, κ' έτσι καταντάει όλες οι μεγαλόχωρες της Άγγλιας να είναι άπάνω κάτω ή μια ταιρι της Άλλης. Είδες μια, τίς είδες όλες. Το πολύ, κάτι τύποι ξέχωροι που μας λέν πως έδω είναι της δουλειάς οι άνθρωποι. Ένα ραφτάδικο π. χ. με θεάρα χρυσά γραμμάτα απ' άκρη σ' άκρη του χιτίριου, «Α λ έ ξ α ν τ ρ ο ς ό Μ έ γ α ς», και σαν πής πιά κοντά, ύστερα από το Μέγα διαβάσεις και τη λέξη ράφτης.

Στενοχωρήθηκα. Τζ ξέρω, είπα, αυτά τίποτες καινούριο να πάω να δω. Τα πελώρια, τα θεούψηλα γιοφύρια, τα έργοστάσια, τα καπνισμένα μουσεία, τα πασαλειμένα θέατρα, τα ξέρω κι αυτά. Όξω, έξω να πάω, στην άκρογιαλιά τους να τρέξω, και να νανασάνω.

Ξεκίνησα κατά το σταθμό. Σαββατό μέρα, γιμάτος ό διάπλωτος εκείνος σταθμός. Έτρεχαν όλοι κι όλες με τρόπο που άπορούσες πως μπορούσε κ' έβρισκε ό καθένας το δρόμο του.

—Νοστιμούλες, είπα σαν έβλεπα τις κοπέλλες που συνόδευαν τάψηλόλιγνα, τζ σοβαρά εκείνα παλληκάρια που έλεγες κι ό,τι άφησαν το σφυρί από τα χέρια τους, κι ό νους τους έττανε στη δουλειά τους άκόμα. Νοστιμούλες, μα σαν κάπως σοβαρές νοστιμούλες κι αυτές. Τίποτες μάτια να γλυκοπαίζουνε, τίποτες χείλη να χαμογελούνε δεν μπόρεσα να ξετρυπώσω. Περίεργο πράμα! Κι ώστόσο απ' έδω στη δική μου τη χώρα δεν είναι μήτε τρεις ώρες! Άλλο πράμα εκεί. Μήπως είναι μαθές κι Άλλη φυλή; Ποιός ξέρει! Η άλήθεια είναι πως στη δική μου τη χώρα, άφησε που είναι πιο όμορφες οι κοπέλλες, μα δίχως νάψηφούν τη δουλειά

τους (ή δουλειά να λείψη δε γίνεται), βρίσκουν καιρό και για της ζωής τις χάρες. Τουλάχιστο τις χάρες που βλέπεις σ' ένα χαμόγελο, σ' ένα ματιά, σ' ένα λόγο, τέλος και σ' ένα στολίδι. Έδω, σαν άγνωστα όλ' αυτά. Σοβαρά όλα, ως και το γλέντι.

Έσεϊς αυτού στην Άθήνα σαν πήτε Φάληρο, συλλογιέστε ή δε συλλογιέστε άκρογιαλιά; Θαρρώ και με το παραπάνω τη συλλογιέστε. Θαρρώ μάλιστα πως συλλογιέστε και τεμπελιά. Λοιπόν στο Φάληρο τους ήθελα να πάω κι εγώ. Μπήκα στο τραίνο, και διάβαινα. Γεμάτο το τραίνο, ροδι. Άντίκρυ μου δυό άλλοι—μονες Παναγιές, δίπλα μου μια άντρογονάικα πολύσαρκη, που μύριζε κι από σπέρτο. Είπα λοιπόν, άς κοιτάξω έξω. Κοιτάξα έξω, με ή θέα με το διαβα του τραίνου δεν καλλιτέρευε. Λίς κι όλονένκ μέσα στα κατάρθια της Κόλασης χωνότανε. Καπνιά, μαυρίλα, σκοτάδι, και τίποτες Άλλο. Περνούμε ένα σταθμό, περνούμε δεύτερο, τρίτο σταθμό, τζ ίδια! Σκεπάστηκε ή βυχή μου. Μούρθε στον τρίτο το σταθμό νάβγω και να τρέξω στο μηχανικό του τραίνου, να τον πιάσω από το καρύδι και να του πω να γυρίση άμέσως πίσω, γιατί να σκάσω δεν τώχω άκόμα σκοτί. Σφύριξε όμως άξαφνα ή μηχανή και πήρε πάλι το μαύρο της δρόμο. Άρχισε και με δαιμόνιζε κάτι σαν τρέλλα. Έβλεπα όμως πάντα έξω, γιατί πάλι κάλλιο νάβλεπες έξω παρά μέσα. Κ' εκεί που έβλεπα έξω, πήρε το μάτι μου κάτι σαν πρασιναδά. Είταν ίσα με μεγάλο χαλί, και γύρευε εκεί το χορτάρι να μεγαλώση άπάνω στην καρδουλόσκονη. Σιγά σιγά φάνηκε κι Άλλο, πιο μεγάλο χαλί, ύστερα και μερικά λάχανα. Είπα, δόξα σοι ό Θεός, να κ' ή έξοχή. Τώρα θα δούμε και το γιολό. Έκει άπάνω σταματάει πάλι το τραίνο—ρωτώ κάποιον πόσο μακριά είναι το Φάληρο, άς το πούμε. —Έδω είναι, μου λέει, το Φάληρο.

Πετάχτηκα έξω. Βγαίνω από το σταθμό, παίρνω ένα δρόμο, καρδουλόσκονη στρωμένος κι αυτός. Άνεβαίνω σ' ύψωμα, να δω το γιολό. Άπέραντα ξεροχώραφα, με που και που καπνοδόχους και μαύρα χιτίρια. Ρωτώ έναν περαστικό, που είναι ή θαλάσσα. Μου λέει πως αν μπω στο τάδε τραίνο και κατεβώ εκεί κάτω που φαίνεται κάτι σαν άσπρουδερή συννεφιά,—Πολύ καλά, του άποκριθήκα—αυτό θα κάμω.

Και κίνησα πάλι κατά το σταθμό. Μπήκα στο ίδιο το τραίνο που μέφερε, και γύρισα πίσω— ίσια στο Νιόκαστρο. Έτρεξα στο ξενοδοχείο μου άηδιασμένος. Άνέβηκα και κοιμήθηκα.

Σηκώνουμαι το πρωί, Κεριακή μέρα, έρμαι οι δρόμοι εκείνοι που έψες έβραζε ό κόσμος μέσα τους! Κ-

θίζω και παίρνω έφημερίδα, να συλλογιστώ και να δω τί θα κάμω, για ναποφύγω τέλος πάντων την τρέλλα που με φοβέριζε. Κοιτάζω την πρώτη στήλη, θέατρα και κοντσέρτα. Τζ ψευινά. Περσόμενες δουλειές. Δεύτερη στήλη, διδαχές και λόγοι για σήμερα, σε καμιά τριανταριά έκκλησίες. Τρίτη στήλη, άναγνώσματα και συνομιλίες άπόψε, τζ πώτερα για τον πνευματισμό και για τζ μυστήρια της Άλλης ζωής. Σταθήκα έδω και παραπέρα δεν πήγα. Σταθήκα, και συλλογίστηκα κάμπος ώρα, πως γίνεται κι όσο το κρύβει ή φύση το φως στον κόσμο, Άλλο τόσο το γυρεύει ή ψυχή σ' Άλλους κόσμους. Μά δρεξη για βαθιές φιλοσοφίες δεν είχα. Πετά την έφημερίδα στο τραπέζι, και πάω στο γραφείο του ξενοδοχείου. Κάθουνταν εκεί μια κοπέλλα κάμποσο άσηχη και κάμποσο συμπαθητική. Της είπα τζ παραπάνω μου. Τινε ρώτηξα που είναι ή έξοχή τους έδω. Μου είπε πως Άλλη από το Γισμάνδου τζ Άλλον δεν έχει. —Μπα! Άλση! Καλά κι κ' αυτά. Που είναι;

Μου ξήγησε ή κοπέλλα που είναι τζ Άλση. Μπήκα σ' ήλεκτρικό κάρρο, κ' ίσια στα δάση.

Μπήκα μέσα στα δάση άπό δρομάκι που ά δεν τζξερα, θάλεγα πως πήγαίνα σε βαθύτερη κόλαση. Καθώς όμως άπό μακριά και σκοτεινό στενάδι μπαίνεις άξαφνα σε μεγαλόπρεπη αίθουσα, έτσι βρέθηκα άξαφνα έμπροστά σε πανώριο και πολυδέντρο λόγγο, που έλουζε τζ βαθιά του γοργονύλιστος ποταμός. Στζ πλάγια του λόγγο κι από τίς δυό μεριές, άπανωτά μονοπάτια και περπατιέχουνταν εκεί όσοι κι όσες δεν πήγανε στην έκκλησία την πρώην ή εκείνη.

Κάθησα κάτω από μεγάλο δέντρο και τους κοιτάζα. Σοβαροί πάντα και σιωπηλοί. Μούλεγε όμως τζ πρόσωπό τους πως έκρυβε ή ψυχή τους κάποια χαρά, κάποια εύτυχία, που είναι ίσως κάτι πιο σπουδαιότερη άπό τζ δικά μας τζ φωνοκόπια και τζ ξεκαρδίσματα. Η χαρά που νοιώθει άνθρωπος όταν έκαμε τζ καθήκον του, δούλεψε τίμια κ' εύσυνειδήτα όλη του τη βδομάδα, κ' ήθε τώρα να δροσιστή στην όμορφη αυτή πρασιναδά.

Έμεινα στο δάσος εκείνο ως δυό τρεις ώρες και αναστήθηκα. Έπειδή όμως έδω την Κεριακή δε βρικές φαί παρά εκεί που κανείς, γύρισα με τζ στασιό στο ξενοδοχείο, και για να περάσουν οι μονότονες ώρες σούγραφα αυτό μου τζ γράμμα.

Ο φίλος σου

A. E.

ΑΓΚΑΘΙΑ ΚΑΙ ΤΡΙΒΟΛΟΙ

JUDAS ERRANT

Ο ΜΟΝΑΧΟΓΙΟΣ

Ο κύρ Άντώνης ό Κουτρούλης ήτανε καμιά έξηναριά χρονών άνθρωπος, παχύς, βοδοκάνκος, πολυλογάς, με βιαστικό πάντα περπάτημα και θεατρίστικα κουνήματα σ' την όμιλία. Είχε, όπως λέγανε, τζ δικό του και μπορούσε να ζή μ' όπόληψη. Τζ διάλογο δουλειά έκανε κανείς ποτε καλά καλά δεν μπόρεσε να μάθη' λέγανε πως ήταν Άλλοις δάσκαλος και για δαύτο μιλούσε όλο έλληνικο ύφος. Άλλοι λέγαν πως ήταν έμπορος, Άλλοι συμβολαιογράφος, βρέθηκαν μάλιστα και μερικοί να πούν πως τον θυμώτανε κ' έμπορο. «Ό,τι κι αν ήταν ή δουλειά του, τζ βέβαιον είνε πως έκανε παραδάκια και γνώρισε και κόσμο πολύ, άφ' ου δυό φορές βγήκε σ' το χωριό του και σύμβουλος.

Η κύρ Άντωνάνα, ή γυναίκα του, είχε βγάλει όνομα σ' τη γειτονιά για τζ νοικοκυροσύνη και την πάστρα της, μα και τζ γλώσσα της και την τρελλή της την καρδιά, κι όλημερίς, θαρούσες, είχε πανηγύρι. Δεν ήξερε ή άμοιρη τί θα πή πίκρα, συλλοή, κακιά σκέψη, δεν άφινε να περάση μέρα χωρίς να τραγουδήση και στιγμής χωρίς να χαχανήση, σαν τρελλοκόριτος! Λέγαν πως σ' τα νιάτα της έκανε πολλές τρέλλες, ως να πάρη τον κύρ Άντώνη, μα παντρεμένη φρονίμιζε και ποτέ δεν άκούστηκε πως στραβοπάτησε. Της άξιζε, άλήθεια, ή άγάπη κι ή περιποίηση του άντρα της, που κοδόνανε ό έρμος να την εύχαριστήση. Της κουβαλούσε τζ πουλιού τζ γάλα, τζ φόρτωνε λογιές λογιές στολίσια και φορέματα και ποτέ του δεν της χαλούσε τζ χατήρι, κι όταν άκόμα είχε άδειο. Έτσι δα πολλά παράξενα καμιά φορά τζ συμβαίνανε. Πήγε, λόγου χάρη, στο Λουτράκι κι έκανε λουτρά για να καθάρση της γυναίκας του τζ κάτουρο! Μάλιστα, μωρέ μάτια μου, να τζ πιστέψετε! Η άπίστευτη αυτή γιατριά έχει την ιστορία της: Ένα πρωί τ' άγαπημένο μας άντράκι είδε σ' το χιονάτο εκείνο στολίδι της κρεβατοκάμαρας κατακόκκινο και θολωμένο τζ κάτουρό τους, πράμα που σε μεγάλη άνησυχία τους έβριζε.—Βλέπεις, φώναζε θυμωμένη ή Άντωνάνα, βλέπεις, άντρα μου, τί κατάρθωσες με τζ καμώματά σου; Πέρασαμε τζ νιάτα μας γεροί για να σακατευτούμε σ' τζ γεράματα; Σού τδλεγα ή χακομοίρα, βρε άντρα μ'ήν πίνης μαστίχα, μ'ήν πίνης κρασί, μ'ήν κάνης σ' το καπνό κατάρηση έσύ

του κάκου! Ό,τι μπή στο ξεροκαύκαλό σου ούτε ό ίδιος ό θεός να καταιβή δεν σου τζ βγάξει! Κόπιασε τώρα να ιδής την άμμο που σε δένει, και περίμενε σε λίγο και τζ νεφρίτη και τον καρκίνο και την τύφλα σ' τζ μάτια μας!—Με τρέλλανες, για τζ θεό, σ' τζ καλά καθούμενα' είσαι με τζ σωστά σου;—πήγε να πή ό δόλιος ό Άντωνης, μα ή γυναίκα του δεν χωράτεσε! Άρπαξε τ' άγγελιο θυμωμένη και σηκώνοντας το μ' όρμη, ως τζ μάτια του, έμπηξε τις φωνές, να τζ πάρη τον άέρα:

—Μωρ' έχει τζότο μέσα έμμο ή δεν έχει;—τί κάθεται αυτό και ψαλλολειτουργής;—Δεν σου λέω πως δεν έχει, της είπα' αυτός φοβισμένα, μα δεν θά πη πως είναι και δική μου' εγώ, δόξα τω θεώ, ποτέ δεν ήμουν καλύτερα' έσύ φώναζες πως πονά ή μέση σου τις προάλλες. Η τρέχα της Άντωνάνας σηκώθηκε και τζ μάτια της γουρλωθήκανε, ως να πεταχτούνε' φάνηκε για μια στιγμή πως είχε σκοπό να τον λούση μ' αυτό που κρατούσε, μα ύστερα μετανοημένη τ' άφησε χέμου και την πήρε πικρό παράπονο, κ' άρχισε να κλαίη.—Εγώ, λέει, την έχω την άμμο, εγώ ή μαυρομοίρα, που κοιμάμαι και σηκώνομαι με τις κόττες, που Άλλ' απ' τζ νερό δεν βίζω σ' το στόμα μου κι Άλλ' απ' τζ νοικοκυριό μου δεν ξέρω; Εγώ την έχω την άμμο, λέει ό ξεμυαλισμένος, που σ' τζ γεράματά του τάζασε... Φύγ' από κοντά μου! Μή με ζυγόνης, τρισκατάρατε! Ο καψερός ό

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Κόρη, ποῦ ἡ ζήλια μου σ' ἐσκλάβωσε,
Τάχα νὰ μ' ἀγαπᾷς ἀκόμα,
Τὰ λόγια τῆς ἀγάπης τὰ γλυκύτατα
Θὰ μοῦ τὰ ξαναεἰπῇ τὸ μάγο στόμα ;

Τὰ τρυφερά χεράκια ποῦ μ' ἐδέσανε
Μ' ἀπαρσάνην ἀλυσιδίᾳ μαγεμένην,
Θὰ κάμουν κρίκους κι' ἀλλοὺς τ' ἀγκαλίσματα
Ποῦ λαχταρᾷ ἡ καρδιά μου ἡ πονεμένη ;

Μ' ὁλόρωα τὰ μεστά στηθάκια σου
Κιὰ ὑψώθης στὶς ἀκρες τῶν ποδιῶν σου,
Νὰ μὲ κερᾷς μὲ τὰ κόκκινα χεϊλάκια σου,
Παλιὸ κραδί, τὴ γλύκα τῶν φιλιῶν σου ;

Θὰ ξαναεἰδοῦν τὰ μάτια μου τὰ μάτια σου
Νὰ βασιλεύουν ἀπὸ γλύκα λυγμένα,
Σὰν τὰ κορμιά μας μὴ στυγνῇ δημιουργός
Ἡδονικὰ θὰν τὰ κρατᾷ σφιγμένα ;

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΚΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠ' ΤΗΝ ΠΟΛΗ

ΓΡΑΜΜΑ ΠΕΜΠΤΟ

ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΑΣ

Φίλε Νουμά,

Ἡ ἐξωτερικὴ αὐτὴ μέρωση, θάποδὲρ τὸ σῶμα.
Ἐδῶ πᾶς ἐκεῖνος ποῦ θὰ τὴν ἐρχομένην θάχουν ἀνάγκη
ἀπὸ μεγαλύτερη ὑποστήριξη καὶ θυσία τῆς κυβερνή-
σεως. — Γιατί αὐτὴ — καὶ ποῖος ἄλλος μπορεῖ; — θὰ
συστήσῃ βαθμὴδὸν στὰ καταλλήλότερα μέρη τὰ στοι-
χεῖα τὰ ὅποια θὰ χρειαστοῦν γιὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς
ψυχικῆς διαπλάσεως τοῦ παιδιοῦ.

Τὸ πρῶτο καὶ κύριο εἶναι ἡ γυμναστικὴ. Δὲν ἄρ-
νοῦμαι, ὅτι τὴν τελευταίαν ἔχουσιν ἕνα γενικὸ ενδιαφέ-
ρον γιὰ τὴν καὶ ἀγῶνες συχνὰ πυκνὰ γίνονται ἀπὸ ἀ-
θλητικὸς συλλόγους. Μὰ τὸ πρῶτον, ὅπως ὅλα μας,
εἶναι λιψὺ γιὰ τὸ λόγο ὅτι στὶς πόλεις μονάχα, κι'
ἀπ' αὐτὲς πάλι στὶς πολυανθρωπότερες, καταβαλλεται
ἡ φροντίδα τῆς γυμναστικῆς. Τάλλα μέρη τῆς Ἑλλά-
δος, τὰ πρὸ ἀπόκεντρα, μένουσιν ἀκοινωνήτα τοῦ καλοῦ,
ἐνῷ ἀπ' ἐκεῖ ἴσα ἴσα ἔπρεπε νὰ ἔρχισεν ἡ δουλειά, ἀπ'
τὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ, ἀπ' τὸ χωρικό. Πότε θὰ νοιώσουμε

τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν; Κοντὰ πρὶν γυμναστικὴ εἶναι
ἀπαραίτητος ἡ ἱππασία, τὸ κολύμπι, ἡ σκοποβολή. —
Καὶ σ' αὐτὰ ἄρχισαν τώρα νὰ ἐπιδίδονται μὰ σ' ἕνα
δυσ πόλεις μόνο. Οἱ ἄλλοι δὲν ἔχουν, φαίνεται, κανένα
δικαίωμα στὰ πλεονεκτήματα αὐτὰ καὶ στὶς ἀπολαύσεις
τῶν ἀσπῶν. Δὲν ἄρνοῦμαι ὅτι γιὰ νὰ γενικευθῇ τὸ
πρῶτον ἀπαιτοῦνται χρήματα πολλὰ καὶ φροντίδες.
Ἰσως ὅμως, ἂν ἤμασταν ἄλλοι ἄνθρωποι, θὰ καταρ-
θώναμε περισσότερα ἀπ' ὅ,τι τώρα ἔχουμε καὶ νομίζουμε
ὅτι εἶναι ἀρκετὸ τεκμήριον τῆς προόδου μας. Καὶ γι' αὐτὸ
δὲν ξέρω ἂν πραγματικῶς δὲν ἔχουμε τὰ μέσα νὰ συ-
στήσουμε βαθμὴδὸν σ' ὅσο τὸ δυνατόν πρὸ πολλὰ μέρη
κέντρα γυμναστικῆς, ἱππασίας, κολυμβητικῆς, σκοπο-
βολῆς. "Ο,τι ὅμως εἶναι ἔξω ἀμφιβολίας εἶναι ὅτι ὁ-
ποιαδήποτε ποσά, καὶ ὅσοδήποτε θυσίες κι' ἂν χρεια-
στοῦν δὲν θὰ πᾶν χαμῆνες. Θὰ δώσουν καρποὺς ὡ-
ραίους καὶ περισσοὺς. Γιατί θάχουμε ὑπερ' ἀπὸ μιὰ δύσ
γενεῖς ἂν ὁρώμεν, καὶ ὅχι ἀλλοτριωμένους τῶν εὐ-
ρωπαϊκῶν νεωτερισμῶν. "Οταν μάθῃ τὸ παιδί νὰ ἀγα-
πήσῃ τὰ τέσσαρα αὐτὰ πρῶτα, ποῦναί κληρονομία
τοῦ προγονικοῦ, τότε θὰ γίνῃ, μαζί μὲ τὴν ἄλλην παι-
δείαν ποῦ θάποδὲρ τὸ πνεῦμα του, ἄξιος νὰ λέγε-
ται ἀπόγονος ἐκείνων, ποῦ θεωροῦσαν ὡς ἀναπόσπαστο
τοῦ τελείου πλῆρες τὴν ἀνάπτυξιν ἐκ παραλλήλου τῆς
ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος. Τότε θὰ ἐννοήσῃ, ὅτι, ἂν
προορισμός τοῦ Ἑλλ. Παιδιοῦ εἶναι νὰ συμπληρώσῃ
τὸ μέγα ἔργον τοῦ 21, ἐκεῖνος εἶναι νὰ γίνῃ μιὰ μέρα
καλὸς στρατιώτης. — Πότε ὅμως σκεφθήκαμε ἔτσι, καὶ
πότε εἴπαμε, ὅτι ἐπιτέλους φθάνει τὸ ναρκωτικὸν ποῦ
ποτίζουμε τὰ παιδιὰ μας ἐπάνω στὰ θρανία τῶν
σχολείων; Πᾶς θελούμε κατόπι νὰ μὴ χαίρονται καὶ
νὰ μὴν ἀποτελῇ σταυτιά τους ἀρμονία τόσο ἀρεστὴ τὸ
ὄνομα ἡ παλαιογενεῖς; Ἡ νομίζουμε ὅτι φθάνει
δυσ χρόνων διάστημα γιὰ νὰ ποτίζῃ ὅ,τι ἀπαιτεῖται
νὰ ἔχῃ ἡ ψυχὴ, ὅταν ἀντικρύσῃ τὴν φωτιάν, τὸν κίνδυνον,
τὴν καταστροφὴν, τὸ θάνατον; "Οχι, οὔτε τὰ ζωοματικῶν
τοῦ τοῦ ὅφους θὰ τοῦ τὰ διδάξῃ αὐτὰ, οὔτε τοῦ δεκα-
νέα οἱ γροθιές, ποῦ πέφτουν στὸ κεφάλι τοῦ νεοσυλλέκ-
του ἀρχιωνότερος ἀπ' τὶς εὐλογίες τοῦ παπᾶ.

Ἄς ρίξουμε λοιπὸν κάτω τὶς φυλακὰς ποῦ λέγονται
Ἑλλ. σχολεῖα. Ἄς κάμουμε κτίρια ἀπλά, χωρὶς πεγ-
λεμπούδια, χωρὶς ρυθμούς καὶ ἀετώματα, εὐρύχωρα, μὲ
κίλους μεγάλους, μὲ περιπάτους, μὲ δεινὰ φρεσίνες, μὲ
δεξαμενές. Ἐκεῖ ὁ μαθητὴς νὰ διδάσκηται ὅ,τι βέλεια
χρειάζεται γιὰ τὸν θεωρητικὸν καὶ πρακτικὸν βίον, ἐκεῖ
νὰ μάθῃ τί εἶναι καὶ τί καθήκοντα ἔχει ἀπέναντι τῆς
τιμῆς τοῦ νὰ φέρῃ τὸ ὄνομα τοῦ Ἑλλήνος. "Ολα αὐτὰ
μποροῦν νὰ διδαχθῶν σὲ πολὺ ὀλιγότερες ὥρες ἀπ' ἐκεῖ-

νες ποῦ θυσιαζομεν τώρα γιὰ νὰ καταστρέψουμε τὶς
πολύτιμες ἐκεῖνες ὑπάρξεις, καὶ τὶς ἐπιλοπίας ἅς τὶς
χρησιμοποιοῦν ἔξω, στὸν καθαρὸν ἀέρα, μὲ γυμνάσματα,
μὲ πηδήματα, μ' ὅ,τι τέλος συντελεῖ στὴν ἀθλητικὴν
τοῦ σώματος διαπλάσιν. Λέγουν πῶς οἱ Ἀμερικανοὶ καὶ
πολλὰ ἀκόμη ἔθνη, πρὸ καιροῦ ἐνόησαν τὴν ἀξίαν μὴς
τέτοιαις παιδεύσεως ἐφαρμόζοντας τὸν βίον τῶν ἀρχαίων
ἐλληνοπαιδῶν στὰ σχολεῖα τους, τὰ πανεπιστήμια καὶ
σ' αὐτὸν τὸν ἰδιωτικὸν βίον. Ἐμεῖς, ποῦ φέρνουμε τὸ βαρὺ
αὐτὸ ὄνομα, ἀκόμα δὲ νοιώσαμε τὰ χρεῖα μας καὶ πε-
ριμένομε ἄλλοι νὰ μᾶς τὰ φουρνίσουν, καὶ τρέχουμε στὴν
Σουηδία καὶ δὲν ξέρω ποῦ, νὰ μελετήσουμε συστήματα
ἐκπαιδευτικὰ, ζοδεύοντας ἀδικα τῶν ἀδικῶν χρήματα
χωρὶς κανένα ἀποτέλεσμα.

Ἐχει ἔπειτα ἀνάγκη τὸ παιδί, καθὼς εἶπα καὶ
στὸ περασμένον γράμμα μου, καὶ ἀπὸ θρησκευτικῆς πε-
ποιθήσεως. Καὶ ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ θρησκείας, πρόσφορος
εἶναι νὰ πᾶ καὶ γι' αὐτὴν κατὰ τι γιὰ νὰ μὴ μᾶς ἀπα-
σχολήσῃ παρακάτω τὸ ζήτημα αὐτό. Πολλοὶ ἴσως νο-
μίζουν ὅτι οἱ πεποιθήσεις αὐτὲς μεγάλῃ σημασίᾳ καὶ
ἐπιρροῇ δὲν ἔχουν. Αὐτοὶ δὲν ξέρουν τί λένε. Αὐτοὶ με-
γάλα πρῶτα δὲν ὑπόσχονται, εἴτε ἄτομα εἶναι, εἴτε
ἔθνη, εἴτε κοινωνίες. Ἐχομεν τέτοιαι παραδείγματα πολ-
λά, ὅχι μόνο στὴν ἀρχαιότητα ἀλλὰ καὶ τώρα στὰ νεώτερα
εὐρωπαϊκὰ κράτη. — Ἄς προσπαθήσουμε λοιπὸν νὰ ἐμ-
πνεύσουμε στὸ μαθητὴ μιὰ λογικὴ θρησκεία καὶ ὅχι
ἀφοσίωσιν στὸς ἐξωτερικοὺς τῆς λατρείας τύπους. Ἡ
τέτοια ἀντίληψις εἶναι προνόμιον τοῦ ὅχλου τοῦ ἀπαι-
δεύτου καὶ δὲν ἔχουμε δικαίωμα νὰ ἀπαιτοῦμε ὑψηλότε-
ρες ιδέας ἀπ' αὐτόν. Μὰ ὁ γραμματισμένος πρέπει ἄλ-
λιως νὰ θεωρῇ τὰ πρῶτα, μὲ μάλιστα ὀλιγότερο ὀλι-
στικά. Οἱ σημερινοὶ λειτουργοὶ τοῦ θεοῦ εἶναι πολὺ
μακριὰ ἀπ' τὸ νὰ συντελέσουν κι' αὐτοὶ, τὸ κατὰ δύνα-
μιν, στὴν καθαρσίαν τῆς λέπτως μας. Τὰ ἀπολοποιή-
σαν ὅλα, ὅσον ἀφορᾷ τὸ δικὸν τους συμφέρον, καὶ δὲν
μένει πιά γιὰ νὰ λέγεται χριστιανός, παρὰ νὰ νηστεύῃς
καὶ νὰ βρίσκῃς τὴν Κυριακὴν στὴν ἐκκλησίαν ὁ μισός,
δηλ. τὸ σῶμα σου μονάχα, γιὰ τὸν ὅνους σου δὲν ἔχει τὴν
διάθεσιν οὔτε καὶ τὴν δύναμιν νὰ σὲ ἀκολουθῇ ἐκεῖ. —
Τὸ γι' αὐτὸ, θάταν περιττολογία νὰ τὸ πᾶ. Τάπε ὁ Ροί-
δης τόσο ὥρατα, τόσο τσουχτερὰ στὴν «Πάπισσάν» του.
Μὰ ἐμεῖς τότε ἀφορίσαμε καὶ αὐτὴν καὶ ἐκείνον, γιὰ τὴν
γιὰ τόσο ἤμασταν ἄξιοι, τὸ ὅποιο σημαίνει ὅτι δὲν ἔ-
χουμε σκοπὸ νὰλλάξουμε τὶς μεσαιωνικὰς μας κληρο-
μιές, ἀπὸ φόβον μὴν δυσχερῆσθουμε τοὺς ἐχθροὺς πατέ-
ρες τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων.

Ἀντώνης θέλησε μὲ καλοπιάσματα νὰ σβύσῃ τὸ καμίνι,
μὰ τίποτα δὲν κατόρθωνε· λάδι, πετρέλαιο, ἦτανε κάθε
λόγος του γλυκὸς κι' ἀνάθε ἡ φωτιά, καὶ κόρωνε. Στὸ
τέλος θέλοντας καὶ μὴ, δέχτηκε τὴ συνθήκην ποῦ τοῦ ἔβαλε
ἡ γυναῖκα του, νὰ ἑστασθῇ, δηλαδή, ἀπὸ τὸν γιὰ τὸν
ἀπὸ πάνω ἴσα μὲ κάτω, καὶ ν' ἀκλουθῇ τὴν διαταγὴν
τοῦ χωρὶς πολλὰ φασαρίες. "Ολα βιαστικά βιαστικά γε-
νήκαμε! Ἦρθε τὸ ἴδιον τὸ πρῶτον ὁ γιὰ τὸν, εἶδε τὸν περὶ-
φημοῦ αὐτοῦ κάτουρον, ἔκρινε τὴν λογοδιάρροια τῆς Ἀντωνί-
νας, ποῦ παρίστανε τοῦ θανάτου τὸν ἄντρα τῆς, καὶ δὲν
ἔργησε νὰ βγάλῃ τὴν ἀπόφασιν: ὁ κύρ Ἀντώνης ἔπρεπε
νὰ πᾶ γιὰ κανένα μῆνα στὸ Λουτράκι! Σὲ δὲν τρεῖς μέ-
ρες ὁ ἕσμος, γιὰ νὰ γλυτώσῃ ἀπ' τὴν γκρίνια, μάζεψε
τὰ μπαγνίκια του καὶ ἀναυλὰ τὸ πύλεψε γιὰ τοῦ Σιλ-
ωᾶμ τὴν κολυμπήθραν! Σὰν ἐγύρισ' ἀπὸ κει, μισοἀρρωστος
ἀπ' τὴ στενοχώρια του γιὰ τ' ἔδικον ταξίδι, εἶπε σ' τὴν
γυναῖκα του πῶς κάθε μέρα κύταζε τὸν κάτουρόν του μὰ
ποτέ θολωμένον δὲν ἔδρισκε! — Περὶ ἔργον πρῶτον! — εἶπε
τότε κείνη — ξέταζα κι' ἐγὼ τὸ δικό μου, σὰν ἐφυγες κι'
ἦτανε πάντα θολωμένο! Αὐτὸ θὰ πᾶ πῶς ἔκανες, ἀντρού-
λη μου, λουτοῦ γιὰ νὰ μὲ γιάνῃ!

Παρόμοιαι αἰτίαι γιὰ νὰ τὰ συγκρίξουν καμινὶ φο-
ρὰ καὶ λιγάκι μ' ὅλη τὴν ἀγάπην ποῦ ἔχουν, τοὺς ἔδινε ὁ
μοναχογιὸς τοὺς ὁ προκομμένος, ποῦ τρέλλα τὸν ἔπαινε
νὰ τοὺς κορδίζῃ γιὰ μάλωμα. Ἐνὰ παιδί γέννησε ἡ

Ἀντωνίνα, μὰ μποροῦσε νὰ καυχῇ τὴν πῶς ἦτανε λιοντάρι!
Δεκάτῃ χρονῶν παιδί εἶχε μουστάκι καὶ φαίνονταν εἰκοσι-
πεντάρης. Ὁ Γιωργὸς τῆς, ψηλός, τετράπλευρος, βοδοκόκ-
κινος, ἦτανε τὸ καμάρι τῆς ποτὲ τοῦ δὲν εἶχ' ἔρρωσθῃ-
σαι, ἐχτός ἀπὸ κακοστομαχίαν, γιὰ τὴν ἔτρωγε σὰν τὸ γο-
μάρι. Ἦτανε ἀγαθὸν παιδί, μὲ καλὴν καρδίαν καὶ παλικά-
ρεια αἰσθημάτων, κι' ἂν εἶχε πάρει κακὸ δρόμον, σ' τοὺς
γονιούς του δίδω τὸ φταίξιμον. Ὁ πατέρας του θυμότανε
πῶς ἔκανε μιὰ φορὰ δάσκαλος κι' ἤθελε σώνει καὶ καλὰ
νὰ βγάλῃ καθηγίαν τὸ γιό του, ἅς σιχαίνονταν αὐτὸς τὰ
γράμματα κι' ἅς ἦτανε πιότιμος οἱ κρυψῶνες ἀπ' τὶς
μέρας π' ἄκουε μαθήματα. Ἀν τοῦλεγε: «βέλι» το, ἀδερ-
φέ, σὲ τέχνην τὸ παιδί σου γιὰ νὰ γίνῃ ἄνθρωπος», μπο-
ροῦσε νὰ χυθῇ νὰ σὲ πνίξῃ! Πῶς τὸ δικό του τὸ παιδί
νὰ γίνῃ τεχνίτης, νὰ μένῃ ἐξ ὅλων ἀπελότητος; Δὲν πᾶν
καλύτερα νὰ πνιγῇ στὸ πηγάδι; Ἡ μάνα του πάλι βε-
γόντανε νὰ τὸν κύνῃ παλικάρι τὸ οὐκ ὁ σὺ καὶ σὺ οὐ,
ἤθελε νὰναὶ ντυμένος σὰν πριγκιπόπουλον, νὰναὶ τραγουδι-
στὴς καὶ νὰ ξέρῃ κανένα ὄργανον, κιθάρα ἢ μαντολίνον.
Τρελλαινόντανε ν' ἀκούῃ πῶς ὁ λιμοκοντόρος ὁ γιός τῆς
ἐξολόγιστε τὰ κορίτσια τῆς γειτονιάς μὲ τὸ τραγούδι του, ἡ
πῶς ὅλα καμαρώνανε τὴν σθελοσύνην του ἕνα περνοῦσε,
σὰν ἀστραπή, στ' ἄλογο καθάλα. Ἀν τῆς ἔλεγε κανεὶς
πῶς πολὺ ξανόχτηκε ὁ γιός τῆς, πῶς κάνει πράγματα
ποῦ σ' ἕνα μαθητὴ δὲν πρέπει, τῆς ἔφερνε τὸ αἷμα σ'

τὸ κεφάλι! — Καθένας νὰ κοιτᾷ τὴ δουλειά του, φώναζε,
καὶ γιὰ τὸν ἄλλον νὰ μὴν ἀνακατέβεται! Γιὰ νὰ γένῃ
ἕνα παιδί καλὸς ἄνθρωπος, ὅλα πρέπει ἀπὸ μικρὸς νὰ τὰ
μάθῃ, γιὰ νὰ μὴ γελιέται ὕστερα σὰν ἀνίδεος· κάλλιον τῆ-
χω νὰ κύνῃ τὸ παιδί μου μωρουδιότητες ἐργολαβίας μὲ
τῆς γειτονιάς τὶς κοπελλοῦδες, παρὰ νὰ μεγαλώσῃ σὰν
μπουταλάς, σὰν δάσκαλος, ὅλο μὲ βιβλία, ὅπως τὸν θέ-
λει ὁ πατέρας του, κι' ὕστερα νὰ ριχθῇ μὲ τὰ μούτρα σ'
τὶς ἀσωτείες. . . Νοιώθηκε πῶς μ' αὐτὲς τὶς φιλοσοφίας
τῆς Ἀντωνίνας δὲν ἔργησε ὁ γιός τῆς, φυσικὰ τρελ-
λούτσικος καὶ ἀκατάστατος, νὰ χάσῃ τὸ μπουσουλά του,
νὰ γένῃ τεμπέλης, ψεύτης, τσακπίνης, νὰ δέρνῃ καὶ νὰ
δέρνεται καὶ νὰ γυρίζῃ συχνὰ στὸ σπίτι του μεθυσμέ-
νος, δίνοντας κάθε φορὰ ἀφορμὴν ὅχι νὰ βάνουν γνώσιν οἱ
γονιοὶ του καὶ νὰ τὸν περιορίσουν, ἀλλὰ νὰ τσακωθοῦν
μεταξύ τους στὰ γεμάτα! Ὁ κύρ Ἀντώνης ἄρχισε ἀμέσως
τὶς Ἑλληνικοῦσας του, βρίσκοντας καιρὸν νὰ δειλῇ πόσο
ἀνάξιός του ἦτανε ὁ γιός του ὁ μεθύστακας: Ὑπαγε —
τοῦλεγε — εἰς Σατανᾶν, τρέλλε καὶ ἄ γ ν ο θ ε, μὲ τὴν
ἄ γ ν ο θ ε α ν σου! Εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον, τὸ σμερ-
δαλέον, ἐνθα ὀδόντων βρυγμός καὶ κρυγμός καὶ τρισμός
καὶ μυγμός! . . Ἡ Ἀντωνίνα ὅσο ἄκουε τὴν βαθεῖαν αὐτὴν
Σολωμονικὴν τοῦ ἄντρα τῆς, πῆγαινε νὰ σκάσῃ ἀπὸ τὸ
κακὸ τῆς καὶ ἄρχισε νὰ λέῃ προσευχάς, τρέμοντας μὴν
πιάσουν τόπο οἱ κατάρες! — Παναγία πρόφρασε! Μεγαλό-
χαρη σῶσέ το ἀπ' τὰ δίκαια! Μπρὲ ἄντρα τρελλάθηκας καὶ

Δεν ξέρω καλά καλά πώς είναι διοργανωμένη στην Ελλάδα ή Έκκλησία. 'Αν είναι καθώς είδα, στην Τουρκία, την έλεονολογώ. 'Αν σάν κι' είδα οι δεσποτάδες εισπράττουν παρόντα, εξήντα, ογδόντα και εκατό λίρες το μήνα, κατά την έπαρχία, για να τρέφουν άνεψιδούς και παρχιμένες, να φορούν άδαμαντοκόλλητες μπότες και να χοντραίνουν την κοιλιά τους, να ψυχραίνουν κάθε ζήλο του πιστού για τη θρησκεία του και να διαφεύδουν όλα τα εύαγγελικά διδάγματα με τη διαγωγή τους, την κάθε άλλο παρά εύαγγελική. 'Ενα από τα έθνη μέσα σε σεμνή έκκλησία και μια απλή διαιτα στο σπίτι θα τους καθιστούσαν πολύ πιο σεβαστούς απ' ό,τι νομίζουν ότι τους καθιστούν το χρυσάφι και οι παραμάγκεροι.

Δεν μπορώ να πω κι' άλλα, αν και είχα πολλά, γιατί ίσως στην Ελλάδα μαζί με την κήρυξη της αυτοκεφάλου αποκηρύχθηκαν και όσα προσδίδουν στην Ανατολική έκκλησία πραγματικές ανατολικές έψηδες, και εύχομαι από καρδιάς. 'Αν όχι, τότε πρώτη ή κυβέρνηση και ή βουλή ως αρχίση μια μεταρρύθμιση γιατί αποδείχτηκε, ότι όσα τα πράμα εξαρτάται απ' τους ρασοφόρους δεν θα γίνη τίποτε. 'Ας έβγν' απ' την εγκληματική της δράση κι' ας δ' ό,τι έχω ακόμα να κάμω μέσα στο κράτος; εκείνο το έλεύθερο, ας μη νομίζω κατά το τουρκικό σύστημα ότι «Tout va bien», και δεν έχει τίποτε να διορθώση.

'Αν νομίζω ότι, με δυο τρία νομοσχέδια που μόλις προφθάνει να ψηφίση με έκτάκτους συνόδους, εκπληρώνει την αποστολή της, ας πάγη να κουρεύεται. Δεν είναι αξίσι' ούτε του όνόματος, ούτε της τιμής που της φέρνει το όνομα αυτό. Δεν έρχονται, για όνομα του θεού, δωρεάν. Πληρώνονται και γιερά μαλιστα. 'Εν τω μεταξύ βρίσκουν και μεθόδους να πολλαπλασιάζουν τας τακτικές προσόδους με έκτάκτους έφευρίσεις. 'Εν τω μεταξύ το όνομα του έθνους του φιλοπατρίδους, του δικακρεμένου, του περφορνούς στεφνώνει συχνά πυκνά τα κεφάλια εκείνα μέσα στα όποια δεν κατοίκησαν ακόμα τα στοιχειώδη στοιχεία του πολιτικού και του πατριώτου. Δεν τελείωσα αυτό το κεφάλαιο. Στάλλο γράμμο θα τα πω εν έκτασει και γι' αυτό.

ΔΑΜΩΝΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Σ. ΛΙΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ - ΝΕΥΡΟΛΟΓΟΣ
ΥΠΗΓΗΤΗΣ ΕΝ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΙΣΚΕΤΑΙ 3—5 Μ. Μ.
76—'Οδός 'Ακαδημίας—76

καταρίσαι το παιδί μας; Μπρέ δε θα τραγουδήση, το έρμω, δε θα γλεντήση, σάν νιός, δε θα κάνει τις τράλλες τους; Μπας κι' ήσουν ή έφεντιά σου 'Αη 'Ονούφρης; Γώ σε θυμάμαι παιδί πιότερο τσαχπίνη απ' το γιό σου!

—'Εγώ τσαχπίνης, φώναζε τότε παραπονεμένα ο 'Αντώνης, έγω παραλυμένος, πούφαγα στα βιβλία τα νειάτα μου; 'Αχ! αυτό γυναικά... 'ΙΙΙ... αυτό... 'ΙΙΙ... δεν το περίμενα από σένα! 'Ετσι τις πιότερες φορές τέλειωνε ο καυγής με τα ξαναμωραμένα τ' 'Αντώνη κλάμματα. Μέσα σ' τις άλλες χάρες του ξέχασα, αλήθεια, να σάς πω και τούτη, πώς σάν γυναικούλα συκινιότανε, τόν έπερνε το παράπονο κι' έκλαιγε για το πήδημα του ψύλλου! Τόν καμάρωνε δα για τουτό ή γυναίκα του πώς ήταν πονόψυχος, πώς είχε καρδιά μεταξένια, μα κάτι κακές γλώσσες το βγάλανε πώς είχε πάντα σ' την τσέπη κρυμμένο... Ένα κρομμυδι! Τρέχανε ποτάμι τα μάτια του κι' αναφυλλήτα το τραντάζανε τα στήθια, άμα έδαζε κανένα λόγο πατριωτικό στην πλατεία, όπως συνείθιζε, ή στην έκκλησία κανένα έπικη ή δειο. Τρέλλα τόν έπιανε να βάζη λόγο, όπου κι' αν βρισκότανε. Τούκανε τραπέζι και πίνοντας στην υγιά σου έβανε λόγο, χύνοντας και κάνα διό σταλλιστες δάκρυα. Πήγαινε σ' το σχολείο, να ιδή τις προκοπές του γιού του, και γενότανε βελίλι, βάνοντας στα παιδιά λόγο. Γενότανε κηδεύα ή μνημόσυνο, σ' ακωνότανε να πη δυο λέξεις, κι' ας μη γνώριζε που κρα-

ΓΙΑ ΣΟΥΜΙΑ

Στα χερσικά της 'Αλίκας

1

Το προσωπάκι σου το κάτασπρο, που μέσα από τις ιστορίες των μεταμορφώσεων για σουμι θατόκοβα.

—Με τη λιγωμένη μυρουδιά τους τα για σουμια στη σάλα της σκεπάζουν όλα τάλλα λουλούδια που με τα χτυπητά χρώματά τους θέλουν να έπιβληθούν.—

Το προσωπάκι σου με τη μπιμπιλένια του χάρη με άρρώστησε, και για σουμια όνειρεύομαι.

—Για σουμια, για σουμια—

Μα την καρδιά μου απόψε σφίγγει ένας καύμος. 'Ότιμένα, νάχω ξεχάσει τη ώραία παραμύθια που έλεγαν ποιος ξέρει που; κρουσταλλια τάχα σταλάζαν άτιμητα, τα κοντυλένια άσπρημοδάχτυλά σου, ώ νεαίδογεννήτη.

Μα ή ψυχή μου πεταλούδα λουλουδοπαρμένη, που έπαιξε στο αντίφεργο των κρουσταλλιών, ξαναγυρνάει, σ' άνθια. Και θέλω τα χερσικά σου για σουμιών άνθοδέσμη.

—Για σουμια, για σουμια.

Κρούε τα έλαφραντένια πλ' ήχτρα που ριγούν στών δαχτύλων σου τ' άγγιγμα, ας μακαρμένα κρινόφυλλα.

Κρούε, κι' άξω ξεφυλλίσης την απόσπερνη μελωδία, σά φούντα βαζωτή για σουμιών, φυλλαράκι προς φυλλαράκι. Και θέλω να λιγώσης την ψυχή μου με τη μεθυστική μελωδία. Για σουμιών μελωδία.—

—Για σουμια, για σουμια.

Κρούε, κι' άπάνου στο μαλακό ρυθμό έρχονται να τες κι' όρχιστούν ως στεφάνι γύρω στο πιάνο οι νεκρές νυφούλες, οι παραπονιάρες.

Κ' είνε στα όλασπρα ντυμένες οι νυφούλες που έρχονται και σκορπούν τόν πόθο τους που λιγώνει. Κ' είνε οι νυφούλες που φέρουν στ' άκρογιάλι μας κάποιες γαλαζοθάλασσες τα έναρμόνια κύματα. Κ' είνε μια κρουσταλλίνη βαρκούλα τ' άνθογυαλί, που φέρνει για σουμια-νυφούλες.

—Για σουμια, για σουμια.

Και λάτρεψα τα κάτασπρα χερσικά σου, που είπα, θα με φέρουν με λήκυθον όνειροδότρα, ας κάποιο άπόδυσμα—τόνειρο.

Χωρίς άγάπη και χωρίς καύμους—μόνο τόνειρο μπορεί να βαστάξη το μουσικό σου είνε—θέλω νάβρης σ' ένα σούρουπο με παταλούδες τ' άχνα δαχτύλια σου, χνουδιασμένα με νότες του Βέμπερ, και να γγίξης τη

ψυχή μου που δονείται τονίζοντας τόνειρό μου άπάνου σε μπερό για σουμια της κλίμακας.

—Για σουμια, για σουμια.

2

Κανένα όνειρον άπλωάτο δε μ' έφερε το μουσικό σου χάδι. 'Απάνου στους μαλακούς ρυθμούς ένα στοιχειό παλιάς έράτης—άπαιων χεριών που ως κρίνα μαράθηκαν,—φάνταζε.

'Όταν ξαναγύρισα να σ' εύρω περνώντας απ' τη δεντροστοιχία των παλιών κυπαρισσιών, στο δρόμο των παλιών κυπαρισσιών ο παλιός καύμός μ' άπάντησε. Κ' ήταν στών λευκών των χεριών σου χάρη την ύστερη φορά—ώ χέρια πώς σ' είπεν ή άπολησμονιάρη ή μνήμη μου—Για σουμια, για σουμια. Κ' ήταν στο ύστερο χάρη σας, ώ χερσικά που σ' έχλώμισαν τών κρίνων το ξόδι.

'Ενα ξόδι κρίνων στα για σουμια χερσικά, ο παλιός καύμός. 'Ο παλιός καύμός που μ' άπάντησε περνώντας απ' τη δεντροστοιχία των παλιών κυπαρισσιών, όταν έρχόμουν στο εύρύχωρο σαλόνι σου, που άνθίζουν τα για σουμια. Για σουμια—χερσικά.

Κάπου απ' τόν ίσσιο των παλιών κυπαρισσιών θέλω να κλάψω απόψε τόν κρινόθάνατο, πριν ή βαρεία μυρουδιά των για σουμιών μου πλ' άκωση την καρδιά και σ' άπολησμονήσω. Και θα τόν κλάψω με το παλιό τραγούδι, 'Ελένη, που τραγουδήσα στη χώρα σου, σιμά σου. Και θα ξαναπώ μονάχος τ' άπολησμονημένο τραγούδι που μ' άπάντησε απόψε το φάντασμα του περνώντας απ' την άτελειωτή δεντροστοιχία των παλιών κυπαρισσιών.

Πόλη,

ΡΟΔΟΦΙΛΟΣ

—Και ξέρεις, ρώτησε ο χωρατατζής φιλόσοφος, τί μάς πλουτίζει;

—'Ολος ο κόσμος το ξέρει, άπάντησε ο φίλος του, τα πολλά τα κέρδη μάς πλουτίζουν.

—Λάθος, άπάντησε ο φιλόσοφος. Μας πλουτίζουν οι πολλές οικονομίες. 'Αμέ, πές μου, τί μάς κάνει δυνατούς;

—Η καλή θροφή βέβαια.

—Πάλι λάθος, είπε γελώντας ο φιλόσοφος. Δυνατούς μάς κάνει ή καλή χώνιψη.

'Επειτα είπε.

—Τώρα θα σε ρωτήσω ένα έφκολο... να δούμε α θάν το βρείς. Τί μάς κάνει διαβασμένους;

—Ξέρω κι' εγώ... υποθέτω, όσα διαβάζουμε...

—Λάθος, λάθος. 'Όχι όσα διαβάζουμε, παρά όσα θυμόμαστε

κίνησε ο κύρ 'Αντώνης άρχα άρχα, μεγαλόπρεπα, και άνέδρακε στού ψάγτη το σασίδι. 'Ενα σίς μακρύ σ' όλη την έκκλησία ακούστηκε και με σκουντήματα πολλοί γυρεύανε την καλύτερη θέση. 'Ο κύρ 'Αντώνης κοίταζε τριγύρω με τα μάτια γουρλωμένα, ξερόδης, ξεροκατάπιε, κι' άνοιγοντας μπροστά του ένα χαρτί άρχισε να φωνάζη, όσα υπόθαγε δυνατότερα:

'Αγιε δέσποτα, κύριε δήμαρχε, κύριε γυμνασιάρχα, χριστεπώνυμον εύσεβες και φιλόχριστον έκκλησίασμα! Συνήλθομεν πάντες εν τω ιερῷ και πανσέπτῳ ναῷ τούτῳ, σήμεραν, ιορτήν της δόξης Πελαγίας, ίνα εν συντριβῇ καρδίας έξυμνήσωμεν τας άρετας της πανσεβασμίας ιεροκλήτορος, ιεροσυντρόφου, της μακαρίτισσας δηλαδή παππαδίας! Πρὸς τοῦτο, Σύ, μάρτυς Πελαγία, εν ούρανοῖς άγία, εν γῇ προσκυνητή, πρέσβευε εἰς ούρανοῦ και ἴδε και επίσκεψαι τὸ σάβον ήμῶν κρινόν και φώτισον και πληρώσον αυτό, και λάμπρυνον την μεμαργαρωμένην εν τῇ ανθρωπίνῃ άδολεσχίᾳ καρδίαν, ίνα τὸ πῶς και κατά τι άπαξίως της άποδημησάσης καταυγάσωμεν. Μόνη γάρ, μονάκριβος ήν σύζυγος τοῦ σεβασμίου ήμῶν Ιερέως και μόνη έσται και έσεται και νῦν, οὐ γάρ θεμιτὸν άλλως γενέσθαι...

Δεν πρόφθασε να πη περισσότερα. 'Ο δέσποτας, κατακόκκινος απ' το θυμό, φάνηκε για μια στιγμή πώς ήθελε να πεταχθῇ έξω απ' το ιερό, με την πατερίτσα στο

Ο „ΝΟΥΜΑΣ“ ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ :
Για την Ελλάδα Δρ. 10.—Για το Έξω-
τερικό Φρ. 10
10 λεπτά το κάθε φύλλο λεπτά 10

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ : Στα κιάσκια της Πλατείας
Συντάγματος, Ομονοίας, Υπουργείου Ο
κονομικών, Σταθμού Τροχιοδρόμου (Ο-
φθαλμιατρείο) Σταθμού Υπογείου Σιδηρο-
δρόμου (Ομόνοια) στο καπνοπωλείο Σαρρή
(Πλατεία Στουρνάρα, Έξαρχεια) και στο
βιβλιοπωλείο «Έστιας» Γ. Κολάρου.

Η συνδρομή του πληρώνεται μπροστά
κ' είναι για ένα χρόνο πάντοτε.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Κ Α Ι

ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΜΙΑ ΦΟΡΑ

κ' έναν καιρό κάποιος βουλευτής μας ταξί-
δευε από την Καλαμάτα στον Πειραιά. Στο βα-
πορι μέσα μηχανικός ήτανε ένας συμπατριώ-
της του και κομματάρχης του. Όταν δεν είχε
δουλειά κάτω στη μηχανή ο μηχανικός, ανέ-
βαινε πάνω στο κατάρτι, αντίμωνε τον
βουλευτή του, πίνανε τον καφέ ή τη μαστίχα
μαζί και τ' άλεγαν. Ζύγωναν μάλιστα τότες
κ' οι έκλογες και θέματα ενδιαφέροντα για
κουδέντα δεν τους έλειπαν.

Ένα δειλινό ο μηχανικός άργησε νάνεβη
άπάνω. Ο βουλευτής στενοχωριότανε. Τί νά-
γινε ο φίλος; Και τον χρειαζότανε κιόλας. Εί-
χε θυμηθ' κάποιον δάσκαλο που τους πολέμη-
σε στη περασμένη έκλογη κάτω στην επαρ-
χία κ' ήθελε νά ρωτήσει τον μηχανικό αν ξέ-
ρη τίποτα, αν ο δάσκαλος τον πολέμαίε ακό-

μη, για νά ζητήσει, σά θά φτάσουν στην Α-
θήνα, από τον Υπουργό τη μετάθεσή του ή
την πάση του.

Πάει λοιπόν ο βουλευτής στη σκάλα που
κατέβαινε στις μηχανές και φωνάζει τον μη-
χανικό :

— Κύρ Παναγι, δέν ανεβαίνεις άπάνω ;
— Κύρ Σπύρο, μιá στιγμή κ' έφτασα !

Και σέ λίγο ανεβαίνει ο κύρ Παναγις ά-
πάνω, κρατώντας στα χέρια του μιá σφυρίδα
όκαδιάρικη, έτοιμη για τή φωτιά,

— Πού τή βρήκες ; τόν ρωτάει ο βουλευ-
τής.

— Τήν ψάρεψα κάτω στη μηχανή ! απαν-
τάει ο κύρ Παναγις, ο μηχανικός, πούταν
και λίγο χωρατατζής.

— Κάτω στη μηχανή; τόν ξαναρωτάει με
θαυμασμό ο βουλευτής.

— Ναι, κάτω στη μηχανή, κύρ Σπύρο μου.
Δέν τό πιστεύεις ; Ξέρεις, όλα τά βαπόρια
στο πάτο, από κάτω από τις μηχανές, έχουν
μιá τρύπα θεόρατη, για νά τραβάμε όση θά-
λασσα μίς χρειάζεται για τις μηχανές, και
για νά... παίρνουμε και μεϊς άγέραι ! Λοιπόν,
πού λές, κύρ Σπύρο μου, καμμιá φορά τυχαί-
νει νά νύει κανένα ψάρι σ' αυτή τήν τρύπα ;
άμέσως τό ρουφάει τότες ή μηχανή άπάνω,
παστρεμένο και χαζόρικο για τή φωτιά, κα-
θώς βλέπεις τούτη δώ τή σφυρίδα, κι αν τύχη
μάλιστα ή μηχανή νάχη και πολλή φωτιά,
μáς τό φέρνει άπάνω τό ψάρι και ψημένο !...

Ο βουλευτής τό πίστεψε αυτό. Μόνο ο κύρ
Παναγις δέν μπόρεσε νά τό πιστέψη ποτέ σάν
έμαθε πώς ο βουλευτής του, ο κύρ Σπύρος,
έγεινε Υπουργός τών Ναυτικών κ' έφρόντιζε
μάλιστα νά φτιάση και στόλο.

Η ιστορία αυτή, άληθινή ίσα με τήν τε-
λευταία γραμμή, συνέβηκε χρόνια τώρα. Δέν
έχει όμως καμμιá σημασία αυτό. Μπορεί νά
συμβαίη κάθε μέρα, άφού διορίζονται Υ-
πουργοί τώε Ναυτικών άνθρωποι που ξέρουν
άπό καράδια όσο κι ο Μιστριώτης από λογική.

ΣΕ ΔΕΚΑ

δεκαπέντε μέρες, τό πολύ, φεύγει για τήν Αίγυπτο ο
πολύτιμος συνεργάτης μας κ. Ηλίας Π. Βουτιεριδης.
Θά μείνι ένα δυό μέρες, θά γυρίση Άλεξάντρα, Καί-
ρο, Πόρτ-Σαϊδ, κι όπου άλλου βρίσκουνται Έλληνες
και θά κηρύξη σέ λέσχες και σέ συλλόγους τό Εύαγ-
γέλιο τής Δημοτικής, πούναι και τό Έθνικό μας
Εύαγγέλιο.

Οι πατριώτες μας εκεί κάτω πούχουν δ' ίσα με
τόρα τόσους διακονιάρχους τών γραμμάτων και τόσους

φιλολογικούς σαλιάρους, θά γνωριστούν και μ' έναν
άληθινό φιλόλογο που δέν πάει νά διακονέψη, αλλά νά
διδάξη, νά πείση, νά νοιώξη τά μάτια στο φώς και στην
Άλήθεια.

Τόν Βουτιεριδή τόν στέλνει ο „Νουμάς“, και κα-
μαρώνει γι' αυτό. Μεγάλα πράματα δέ λέμε. Μάχουμε
τήν πεποθηση πώς ο Βουτιεριδης θά σ' αγενέψη στην
Αίγυπτο κ' οι φίλοι μας εκεί κάτω θά μ' εύνωμο-
νούν που θά γίνουμε άφορμή νά γνωριστούν μ' έναν ά-
ληθινό πατριώτη και μ' έναν εύσυνεδιχτο λόγι.

Ο Βουτιεριδης γράφει τώρα τήν πρώτη διαλέξα
που θά κάνει στην Άλεξάντρα, με τήν τίτλο «Οι Μαλ-
λιαροί». Δεύτερη διαλέξη του θ' είναι «Ψυχαισμός κ'
Έθνισμός» και τρίτη «Ο Νουμάς και ή Ίδέα».

Τις διαλέξεις του Βουτιεριδή θά τις δημοσιεύσουμε
αργότερα και στο „Νουμάς“.

ΓΕΙΑ ΣΟΥ

Παντόπουλε, κι άθήνιστά τά είπες. Τόν ρώτησαν τόν
καλό μας ήθοποιό ποιός είναι ο καλύτερος, ο μεγαλύ-
τερος Ρωμικός θεατρίνος, κι ε Παντόπουλος άπακρίθη-
κε έτσι, με λιβελλά και μ' ειλικρίνεια.

— Όλοι είμαστε μεγάλοι. Δέν βλέπω τό λόγο
γιατί νά μ' ή γίνουμε πιά πολύ μεγάλοι, άφού και τό
θεάτρο μας έφτασε στόν κορυφώνα τής δόξας, καθώς
όλα στην Ελλάδα. Τί τά θέλετε, βρε άδερφέ. Άράξκα-
με. Φτάσαμε στο λιμάνι Κ' οι Υπουργοί μας, κ' οι
πρωθυπουργοί μας, κ' οι νομοθέτες μας, κι ο στρατός,
και τό ναυτικό κι ο κλήρος κ' ή εκπαιδευση προόδεψαν
παρκαπολύ. Έπομένως και τό θεάτρο κ' οι ήθοποιοι έ-
πρεπε νάκολουθήσουν τήν πρόοδο κύτην. Δέν ήταν δυ-
νατό νάποτελέσουν παρκατυρία. Καταλάβετε ; Φτάσα-
με στο κορυφώνα ! στόν κορυφώνα !...

Άμήμητη όμως είναι κ' περιγραφική ό τή
του συντάχτη τών «Καιρών» που περιγράφει κοντά
στάλλα και τήν άφαιροτική ό τή (1) του κ.
Δ. Τεβουλάρη.

Καμαρώστε πορτραίτο, μιá φορά :

... Η μορφή αυτούώς εκ τών ρόλων τούς όποιους
έπί σειράν έναυτων υπεδύθη, έχει προτάξει πλέον με-
σαιωνικών τινά τύπον τής έποχής του φεουδαρχισμού
και τών ήμερών τής άκμής τών Κομητειών εν Άγ-
γλία. Η μάλλον εάν είχονεν πρόχειρον είκόνα τινά
Βενετού Δόγη, εξ ίκαίνων τας όποιás άφηκε μέχρις υ-
μών ή τέχνη τής Άναγεννήσεως, έστερημένην όμως
τών κακίων τών Δογών, πολύ όλίγον ήθέλαμεν δυσκο-
λευθ' ή εύρωμεν άρμονίαν μορφωτικών γραμμών με-

χέρι, για νά τού κάνει σά άλήθεια σ' α θ ρ ο τό κρα-
νίο. Καλά που πετάχθηκε ο διάκος νά τόν κατεβάση άπ'
τό στασίδι, είδ' άλλως σ' τή γιορτή τής Άγίας Πελα-
γίας μεγάλο πελάγμα στην εκκλησιά θά γενότανε. Ο
κύρ Άντώνης θέλησε νά ζητήσει τήν αίτία, νά κάνει πασα-
ρία γιατί τόν κατεβάδουνε, μά βρέθηκαν δυό τρείς φρό-
νιμοι χριστιανοί και τόν τράβηξαν από κει με τό ζόρι,
πρίν γενούν τά χειρότερα. Μεγάλο βουτίο τόν συνόδεψε
άπ' τήν εκκλησιά σάν έφυγε, σάν τό φλωρί κατακίτρινος,
έτοιμος, θαρρείς, νά λιγοθυμίση. Η γυναίκα του κ' ή
άδερφή της σπρώχνοντας δεξιά και ζερβά όσους όσους βρί-
σκανε μπροστά τους, φουώντας σάν λάμιας και φαρμάκι
φτύνοντας σάν όχιές, πεταχτήκανε μονομιάς δέξω κ' όρκο
βάνανε στην Άγια Πελαγία νά σωρομαδήσουνε τρία
τρία τό δεσπότη, μόλις πέση σά νύχια τους. Βγήκανε
μαζί τους και κ' ατ' γρηές γειτονισσες, που κάναν μ' άπο-
ρία τό σταυρό τους και τό φουούσαν και δέν έκρύωναν !—
Μπα, μπα ! Χριστός τσε Παναγιά ! Πάει, ψεύτισε ο κόσμος,
ψεύτισε ! Καλά έτσι κατεβάδουνε άπ' τό στασίδι, μπρός
στον κόσμο, ένα νοικοκυρή, ένα γραμματιζούμενο άθρο-
πο, πρίν καλά καλά τελειώση τό λόγο; Πάν αυτά τά
πράματα; Άμ που καταλάβαινε ο δεσπότης, ένα ξύλο
άπελέκχτο, τά λόγια του τού Άντώνη, πούνε βαθεία
Έλληνικά, σάν τού Χρυσόστομου !

Ο ρήτορας, σάν βγήκ' άπ' τήν εκκλησιά, κάθησε

χαρβαλωμένος στην πεζούλα, γιατί τρέμαν όπ' τή σύγ-
χυση και τού λιγύζαν τά γόνατα. Η γυναίκα του άρχιζε
νά τού τρίβη τά χέρια, φωνάζοντας πώς αυτή θά βολέψη
τό δεσπότη κ' έγνοιε τού! Άς μή σεκλητίξεται και θάρ-
θη κ' ή σειρά τού! Η άδερφή της ή Δούλα ξεκούμπωσε
τό γιλέκο τού Άντώνη και τό παντελόνι του, για ν' ανα-
σάνη, ως πού μιá γριά δέν βάσταζε νά μήν στραβομου-
τσουνιάση, λέγοντας πώς δέν είναι φρόνιμο νά μίνι άνοι-
χτή ή πόρτα τού κλουβιού τού! Η κερά Γιάννα, ή
κουμπάρα της, έτρεξε στο γειτονικό μπακάλικο, νά τού
φέρει λίγο ρούμι, κ' ή Νικολού, ή γειτόνισσα τούχωσε στή
μύτη μιá πρέξια ταμπάκο, νά φτερνισθ' ο άνθρωπος και
νάρθη σά συγκαλά τού! Βλέπεις πολύ βαρείά τ' όπρηι !
Στό τέλος άνίσανε βαθεία, ο καφερός, αναστέναζε άπ' τήν
καρδιά του κ' άρχιζε νά κλαίη, σάν μωρό παιδί, έκουμ-
πώντας σ' τά χέρια τό κεφάλι—Σ' αυτόνα, έλεγε, νά γενή
τέτοιο βεζυλίκι, αν ήθελε χριστιανοί, σ' αυτόν, που κανέ-
νας δέ βρέθηκε νά τού πατήση τήν κάπα ! Τί τούκανε,
μωρέ, τού τραγογένη και τόν πολέμαίε; τότες ζήλεψε, ο
ξυλοσχίστης, π' ούτε γρύ δέν μπορεί νά βγάλη άπ' τό
ξημάδι του; Άς κάτση σά αύγά του κ' άς μήν τόν πο-
λυζαλίξη, γιατί βάνει τό καπελλάκι του και τρέχει στόν
υπουργό, νά τά κάνει πέρα πέρα θάλασσα!—Άς κοιτάξη
τήν τύφλα του, φώναζε κ' ή Άντωνάνα, κ' άς μή γυ-
ρεύη νά τά βάνη μ' άλλους, που φαντάζανε σέ πιά μεγά-
λα πρόσωπ' άπ' τή μούρη τού! Ο άντρας της, σάν ήτανε

σύμβουλος δημοτικός, και στο παλάτι έκανε τή φιγούρα
του και τό σταυρό τού Σωτήρα έπ' όρε, με τήν άξία τού!
Άς άνοίξη τά στραβά του νά τόν δ' ή, σ' τά στήθια του
κρεμασμένο ! Οι φωνάρες της λίγο λίγο μαζέψανε κι άλ-
λες γυναικούλες, μάζεψαν παιδιά, μπήκανε σ' τή μέση
και κ' ατ' γέροι, που καλά καλά δέν είχανε καταλάβει τί
συνέβηκε, κ' έτσι, για ίκανοποίηση τού ρήτορα, έγεινε
γύρω του σωστή διαδήλωση, έτοιμη νά γιουχαίση τόν δε-
σπότη αν εκείνη κ' όλας τή στιγμή έβγαίνε. Εύτύχημα
είναι πώς αυτή τή φορά φάνηκε φρόνιμος ο κύρ Άντώνης,
γιατί προτίμησε νά πάη με παράτα σά σπίτι του, παρά
νά περιμένη τό δεσπότη έξω, χωρίς νάνε βέβαιος αν έβ-
γαίνε κερδισμένος. Έπειτα δά δέν έσχυόυτε πώς βρίσκό-
τανε και στόν τόπο τους άστυνομία...

Μπροστά ο ρήτορας, φουσκωτός και λυγιστός, με τή
γυναίκα του, πίσω ή Δούλα με τις γειτόνισσες και τών
παιδιών τό λεφούσι, γέμισαν τό δρόμο γυρίζοντας σ' τό
σπίτι τους, διωγμένοι άπ' τήν εκκλησιά μά όχι και νικη-
μένοι, μά τήν άλήθεια ! Στην πόρτα τους στακότανε ο
μοναχογιός, έτοιμος για περίπατο, με τά Κυργιακάτικα
βούχά του, με τό μπαστούνάκι του, άφέντης με τά όλα
του. Σάν τόν είδε ή μάνα του, έτσι από πρίν για καυγά
έτοιμασμένη, σκύλισε άπ' τό καλό της—Μπρέ, τού λέει,
κακ' ή ώρας γέννημα, συγκαμμένος ήσανε και δέν ήρθες
στό λόγο τού πατέρα σου; Άχ μωρέ Μπατήμη ! κάλλιο νά

ταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ κ. Ταβουλάρη. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀφαιρετικότης τοῦ ἀνδρὸς ἐν τῇ κοινῇ συνομιλίᾳ δὲν ἐπαίσει νὰ τὸν διακρίνῃ καὶ νὰ ποτελῇ ἀναπόσπαστον αὐτοῦ χαρακτηριστικόν».

Τὶς εἰκόνας αὐτῆς οἱ μπογιατζήδες τὶς λένε πίσω-κάπουλες.

ΑΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΟΙ

ὅσοι φωνάζουνε γιὰ τὴν πανηγυρικὴ ἀθώωση τῶν εἰ-κοσιεπτῶν ὑπαξιωματικῶν. Γι' αὐτὸ ἔκαναν οἱ παλιγκα-ράδες πρὸς ἐπὶ νὰ καταδικαστοῦναι. Τίποτα. Κἀποιοὶ ἀπ' αὐτοὺς δάστηκε ἀπὸ ἕναν καρετζίη στὸν Πειραιᾶ. Οἱ συνάδερφοί του θύμωσαν, κατέβηκαν στὸν Πειραιᾶ, μπήκαν στὸν καρενί, ἔδειραν τὰ γκαρσόνια, τᾶκαναν ὅλα θάλασσα, κ' ὕστερ' ἀπὸ λίγο κικιρὶ περάσανε ἀπὸ τὸ στρατοδικεῖο καὶ ἀθωώθηκαν.

Αὐτὸ ἦταν ὅλο. Μήπως δὲν ἀθωώθηκαν κ' οἱ ἀ-ξιωματικοὶ ὅταν πῆραν στὴν «Ἀκρόπολη» καὶ τῆς ρημάξανε γρορεῖα καὶ τυπογραφεῖα; Μήπως δὲ θάθω-ώθουν κ' οἱ στρατιῶτες, οἷμα μεθαύριον σὺν κύνων τὰ ἴδια;

Ζητᾶτε φύλλους, σπᾶχερα, καλότυχτοι. Σὲ μιὰ μη-χανὴ ξεχωρδωμένη, ὅπως εἶναι τὸ Ρωμαιοῦ, καθό-σαστε καὶ πονοκεφαλᾶτε γιὰ τὴν μιὰ βιδὰ λίγο λαοκά-ρδια.

ΦΩΝΑΖΟΥΝ

καὶ γιὰ τὴν διαγωνισμό τῶν ὑπολογιστῶν πῶς ἔγινε χατηρικός, πῶς ἔδωσαν καὶ πῆραν δηλ. καὶ σ' αὐτὸν τὰ περίφημα βουλευτικὰ μπιλιετόνια κ' οἱ εἰσβολοὶ τῶν ἰσχυρῶν. Σὰ δὲ βγαίνουν νὰ φωνάζουν! Καὶ πότε ἔγινε, παρκαλοῦμε, διαγωνισμός ἐδῶ καὶ νὰ μὴν ἀκού-στοῦνε τὰ ἴδια παράπονα; Μὰ καὶ πότε οἱ φρόνιμοι ἀνθρώποι πίστεψαν πῶς οἱ διαγωνισμοὶ στὸ Ρωμαιοῦ γίνονται γιὰ νὰ ταξιμετρεῖται οἱ ἱκανώτεροι καὶ ὄχι γιὰ νὰ ρήχυνται στὸ χῆμα τὰ μάτια καὶ νὰ γίνονται τὰ ρουφετάκια;

Δίκιος λοιπὸν καὶ ὁ διαγωνισμὸς τῶν ὑπολογιστῶν καὶ δίκια ὅσα ἀδικα γίνονται κάθε μέρα στὸν τόπο μας.

ΦΤΗΝΑ ΒΙΒΛΙΑ

Στὸ γραφεῖο τοῦ «Νουμά» καὶ στὰ κιόσκια τῆς Ὁμο-νοίας καὶ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν πουλοῦνται, τὰκόλουθα βιβλία. ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ τὸ ἓνα — κ' ἓνα φρ. χρ. γιὰ τὸ ἔξωτερικόν:

Τοῦ ΨΥΧΑΡΗ: «Τὸνεῖρο τοῦ Γιάννη» καὶ τὸ «Τα-ξίδι μου». —Τοῦ ΠΑΛΛΗ: «Ἡλῖος καὶ Φεγγάρι». —Τοῦ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗ: «Ἡ Μαζώχτρα (διήγημα) καὶ ὁ Βουρ-κόλακας (δράμα)». —Τοῦ ΦΩΤΙΑΔΗ: «Τὸ γλωσσικὸ ζήτημα καὶ ἡ εκπαιδευτικὴ μας ἀναγέννησις». —Τοῦ ΦΙΑΗΝΤΑ: «Γραμματικὴ τῆς Ρωμῆικης γλώσσας» καὶ «Ἀπὸ τοὺς θρόνους τῶν αἰώνων» (ποιήματα).

Οἱ ἀγοραστές τῶν ἐπαρχικῶν πληρώνουν 30 λεπτὰ τα-χυδρομικὰ γιὰ καθὲ βιβλίο.

Οἱ ἀγοραστές τοῦ ἔξωτερικοῦ δὲν πληρώνουν ταχυδρο-μικά

μὴν ἔσωνα νὰ σ' ἔκανα, τέτοιο ἀχαῖρευτο, κακορρίζικο πρᾶμα, ποῦ θεοῦ πρόσωπο δὲ θὰ ὀψῇ! —Βρὲ μάνα, πῶς τὰ πῆγατε μὲ τὸ λόγο; Σὺν ἀγριεμένονι μοῦρβατε ὅλοι σας! —Κακὴ ψυχρή σου, ζωντόβολο! —Τοῦρθε τοῦ δεσπότη ἀ-ποπληξία; μπᾶς κ' ἔπρεπε ὁ θόλος τῆς ἐκκλησιᾶς νὰ σὰς πλάκωσῃ; μπᾶς... ὦ δὲ βρὲ μάνα! μὴ χειρότερα!.. Τὸ στι-βάδι τῆς Ἀντώνιας πετάχθηκε ἡρωικά, ὅσο νὰ πῆς κρεμμύδι καὶ ὅλο ποδερὸ σ' τὰ χέρια τῆς βρόντισε στὸ καύκαλο τοῦ γιου τῆς, μ' ἓνα φοβερότερο ἀνὰ θεμα! Ὁ κύρ Ἀντώνης φρενιασμένος ἔρθε βοήθεια τῆς μὲ τὴ χοντρή του μαγκάρα καὶ ἔτσι, μὲς σ' τὰ γιουχαῖσματα τῶν παιδιῶν καὶ τὰ γέλια, ὁ ὄχτρος τόκοψε λάσπη, ὅρκο κάνοντας φριχτὸ πῶς θὰ θυμηθῶνε κείνη τὴν ἡμέρα καὶ θὰ κλάψουν. Ἡ Δούλα, ἡ κακομοῖρα, ποῦ τὸ καινούριον αὐτὸ ρεζίλι μεσ' στὸ δρόμο δὲν τὸ περίμενε, χίλια χρώματ' ἄλλαξε ἀπ' τὴν ντροπὴ τῆς καὶ μὲ τὸ στανιὸ τοὺς ἔμπασε στὸ σπῆτι, γιὰ νὰ πᾶψῃ πὰ τοῦ κόσμου τ' ἀνα-στάτωμα. Ὁ Κύρ Ἀντώνης σὺν ξαπόστασε ἀπ' τὴ φουρ-τούνα, ἔπιε ἀνόμεχτα τὸν καφέ του καὶ ἀμέσως ἔκατσε στὸ γραφεῖο του, λέγοντας πῶς μὲ μιὰ πανταχοῦσα στὴν ἐσωμερίδα θὰ κάνῃ τὸ δεσπότη νὰ χάσῃ τὰ πασχίλια του. Ὅλοι βουδαθήκανε στὸ σπῆτι, μὴν τὸν ταράζουνε σὲ τέτοια σοβαρὴ ἐργασία, ἡ γυναῖκα του μέλιστα παρακά-λεσε τὸ γυφτοὶ νὰ γείτονα νὰ παρατήσῃ μιὰ στιγμὴ τὸ στυρὶ του. Κόλλες χαρτιά σκιστήκανε καὶ πολλὰς φορὲς ἀνοικοκλείστηκε τὸ λεζικὸ κ' ἡ γραμματικὴ τοῦ γιου

ΨΥΧΑΡΗ

ΖΩΗ ΚΙ ΑΓΑΠΗ ΣΤΗ ΜΟΝΑΞΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΝΟΣ ΚΑΙΝΟΥΡΙΟΥ ΡΟΜΠΙΝΣΟΝΑ *

Ἡ Μυριέλλα εἶχε τώρα καὶ ἀνάγκη νὰ μάθῃ ἀπὸ τὸ Γιάννη κάμποσα. Ὁ μπαμπᾶς τῆς στὸ καράβι ἔλεγε πῶς εἶταν ἀκατοίκητο ἐκεῖνο τὸ Νησί, καὶ νὰ σου ποῦ ἔδωλετε ἄθροισμα. Εἶχε τάχα καὶ ἄλλους ἀγριοὺς σὺν καὶ ἀφτόνα; Ἐπρεπε τάχα καὶ ἀπὸ ἄλλους νὰ προφυλαχτῇ; Θέλησε νὰ τοῦ ρωτήσῃ, γιὰτὶ συλλογιούντανε καὶ τὴ νύχτα ποῦ σίμωνε. Πῶς νὰ τοῦ δώσῃ νὰ καταλάβῃ; Τὸν τήραξε στὰ μάτια καὶ σὺν κόρη ἐξυπνὴ καὶ ἐξ-θαφρὴ ποῦ εἶτανε, τοῦ ἔδειξε πῶς εἶχε νὰ τοῦ μιλήσῃ. Ἀπλῶς τὸ χέρι πρὸς τὸ Νησί, τὸν σημάδεψε τὸν ἴδιον μὲ τὸ δάχτυλό τῆς, σὰ νᾶλεγε, εἶναι μαθὲς σ' ἐν εἶναι κ' ὅλοι τέτοιοι στὰ βουνά. Μὰ ὁ Γιάννης τὸ πῆρε ἄλλως. Τὸ πρῶτ', ὄντας τὴν ἔβριζε σὺν ἀμμο μι-σοζώντανε, λυπήθηκε περισσότερο παρὰ ποῦ ντροπήκε, καὶ μετανοῶνε μόνο καὶ μόνο ποῦ δὲν τῆς φέρθηκε πιὸ γλυκά, νὰ τοῦ γελᾶσῃ κ' ἡ κόρη, γιὰτὶ θαῖρῳσε πῶς ἔφτανε νὰ τὴ χαδεῖσῃ σὺν τὴν κατσίκα τοῦ καὶ ἀφτὴ νάλλαξῃ ὄψιν. Νὰ ὅμως ποῦ ἴσα ἴσα εἰσιώνονταν ἡ κόρη, τὸν κοιτάζε, προσπαθεῖ καὶ νὰ τοῦ μιλήσῃ. Ποιὸς ξέρει; Μπορεῖ νᾶθελε κιόλας νάρθῃ μαζί του, καὶ τοῦδειχνε τὸ Νησί. Ὁ καημένος τόκαμε γιὰ καλὸ ζύ-γωσε πιὸ κοντὰ στὴν κόρη, νὰ τὴν πᾶρῃ στὴν ἀγκα-λιά του, νὰ τὴν πᾶρῃ ἐκεῖ κάτω στὰ κατατόπια τὰ δικά του, γιὰτὶ ποῦ νὰ πᾶρῃ μοναχὴ τῆς, μὲ τὰ τρυ-φερά τῆς τὰ ποδαράκια; Μόλις ὅμως τὴν ἀγγίξε, μὲ τὴν ἰδέα τῶς τώρα τὸν ἤθελε, ἀκόμη πιὸ ξεφρενιασμένα τοῦ ἀνάψε ὁ πόθος τὸ αἷμα καὶ τοῦ πύρωσε τὰ μάτια.

Ἀπελπίστηκε ἡ Μυριέλλα. Καταλάθε πῶς ζῶν πιὰ δὲν εἶταν ἡ ζῶή τῆς στὸ βάραθρο τὸ Νησί, καὶ ἀγα-νάχτηκε δεινὰ μὲ τὸ ζῶο τᾶγριο, ποῦ δὲν ἐννοίωθε, ποῦ δὲν μποροῦσε νὰ νοιώσῃ. Θὰ ξανάρχιζε λοιπὸν πάλι καὶ πάλι τὰ ἴδια; Κἀλλικα ἡ Μυριέλλα νὰ πνιγῇ, νὰ γλυ-τώσῃ, νὰ χαθῇ καὶ ἀφτὴ τώρα μὲ τοὺς δικούς τῆς.

Δυνατὰ ξεσπάστηκε ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά του, τὸν κοίταξε στὰ μάτια μὲ καταφρόνιον ἀλόκλητο, καὶ βού-

Κοίταξε τὰ φύλλα 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, καὶ 106.

τῆξε, νὰ τελειώσῃ. Ἀφτὸ δὲν τὸ πρόσμενε ὁ Γιάννης. Μὲ βία τὴν ἔρπαξε ἀπὸ τὸ μπράτσο, τὴν ψάρεψε ἀπὸ τὸ βῆθο, τὴν ἔφερε στὸ πρόσωπο τοῦ νεοῦ, τῆς ἔδειξε τὴν ἀμμουδιά, νὰ βγῇ, νὰ καθῇσῃ, καὶ πῶς ἀφτοὺς θὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος. Καὶ ταχὶ ταχὶ, ἔγινε ἄφρη-τος πίσω ἀπὸ τὰ βράχια, δίπλα τῆς ἀμμουδιᾶς.

Ἐπρεπε ὁ Γιάννης συλλογισμένον σὲ μιὰν πετρα. Χίλιοι λογισμοὶ τοῦ παραδέρνανε τὸ μυαλό. Εἶτανε τὰ-πομεσήμερο καὶ γιὰ λίγες ἄρες ἀκόμα θὰ πλάκωνε ἡ νύχτα. Φαίνονταν ἡ θάλασσα πέρα πέρα ξεθαλούμενη ἀπὸ τὸν ἥλιον, ποῦ κατέβαινε πρὸς τὴ Δύση. Ἀναγύλ-λιαζαν ὡς καὶ τὰ βράχια τὰ ξερὰ μὲ τὶς ἀχτιδιές του, τόσο γλυκὰ τὰ χαδεῖε καὶ τὰ ποτιόκωνε μὲ τὸ φῶς του. Λοιπὸν, ἀπὸ ἐκεῖ κάτω, ἀπὸ μακριά, ἔρθε ἡ κόρη στὰ ξεροβράχια, καὶ τώρα νὰ ποῦ ἦρθε γιὰ νὰ πο-θᾶνῃ! Καὶ τῶρταγε ὁ Γιάννης ποῦ τὴ σκότωσε. Μὰ δὲ γίνονταν ἀφτό! Ἐβρίσκε συντροφο στὸ Νησί τοῦ τὸ καταραμένο, πὺ καλὸ συντροφο πὺ ἑμμερσ παρὰ ποῦ τὸ συντάσθηκε ποτὲ του, καὶ θὰ χάσῃ τὸ συντροφό του; Ὅχι, ὄχι! Μὲ κάθε τρόπο, νὰ τὴν κρατῇσῃ, νὰ φροντισῇ γι' ἀφτὴν μὴν τύχῃ καὶ τῆς ξεκαπεράσῃ τέτοια ἰδέα, ἰδέα θανάτου, ἀπὸ τὸ νοῦ. Εἶταν ὁ θησα-βρός του, ὁ γλυτωμός του ἴσως, γιὰτὶ ἀρχίζε νὰ νοιώθῃ σὰ νάλλαζε μόνο καὶ μόνο ποῦ τὴν εἶδε τὴν κόρη στὰ-κρογιαλὶ. Μὰ μεπερόδουνταν οἱ στοχασμοὶ τοῦ κ' ἐ-σκυβε τὸ κεφάλι. Μὲ τὴν περήφρην ματιά τῆς, μὲ τὸ χαμόγελό τῆς τὰπαλό, μὲ τὴ θέλησιν, μὲ τὴ δύναμιν τῆς, μὲ τὴ φωνὴ τὴν ἀθρόπιν, τοῦ φαινότανε ἡ κόρη σὺν κατὶ ξεχωριστό, καὶ τὴν καρδιά του λίγο λίγο γέμιζε τὸ σέβας ποῦ ἀνεβαίνει ἀπὸ κατώτερον πλάσμα σὲ ἀνώτερον καὶ σὲ κάνει σὰ δούλο του.

Μὰ τί δούλος, ἀφροδὲν ἀξιώθηκε οὔτε νὰ τὴν πε-ριποιηθῇ καθὼς περιποιότανε τὰ ζᾶ του; Κι ὅριστε τί ἔδωλε. Στὸ βοριά, στὸ κρῦο, σὲ μιὰν ἀμμουδοῦλα δλο-γμυνη, δίχως ροῦχα, δίχως φαγί, δίχως τίποτις, θά-πόμνησκε ἡ κόρη τὴ νύχτα κ' ἴσως τὶς ἀκόλουθες νυχ-τιές, μιὰ καὶ δὲν τὸν ἄφινε νὰ τὴν πᾶρῃ μαζί του, νὰ τὴ νοιάζεται. Ὅχι, τέτοιο πρᾶμα ἔπρεπε νὰ τὸ

του, ὅσο νὰ γραφῇ τὸ περίφημον αὐτὸ γράμμα, ποῦ πάρα κάτω βλέπετε, τὸ γεμάτο φωτιά καὶ λαύρα:

Κύριε συντάκτα!

Ἐγώφωσα φωνὴν ἐν μέσῳ δεκάτῳ ἐνάτῳ αἰώνι. Με-σουρανοῦσης τῆς λειτουργίας, ἀσεβῶς τῆς μάρτυρος Ἀγίας Πελαγίας, ὁ κακῶς τύχῃ ποιμνιοκράτωρ ἡμῶν Κύριος Σω-φρόνιος, ἐπιλαθὼν τῶν δεσποτικῶν αὐτοῦ γενειῶν, κατε-κρατήσατο ἡμᾶς τὸν λόγον καὶ ὁ κόσμος ὅλος φρίττων διὰ τῆς βίας ἐκ τοῦ ψαλτικῶς στασιδίου κατεκρημνίσθημεν. Βρυχᾶται πᾶσα πατριωτικὴ καρδιά καὶ ὀλοφύρεται, οὐαί! οὐαί! οὐαί! Ἰνα τί μωραίνει Κύριος, ὅν βούλεται ἀπὸ λείσαι; Καὶ ἔνα τί τὸ ἄλλας μωρανθήσεται, ὃ τινι ἀλισθήσε-ται; Θὰ ἐπανεέλθωμεν δριμύτερον!

Μετὰ σεβασμοῦ καὶ ὑπολήψεως
Ἀντώνιος Κουτρούλης

Πρῶτην γραμματοδιδάσκαλος, τέως σύμβουλος
δημοτικὸς καὶ νῦν ἱπότης τοῦ Σωτήρος.

Ὑστερα τὸ δίπλωσε, τᾶχλισε σ' ἓνα φάκελλο καὶ ἔ-γραψε ἀπ' ὄψω, μὲ μεγάλα γράμματα, «πρὸς τὴν ἐφημε-ρίδα Ὁ Ἐθνοφύλαξ, κατεπεῖγον. Ἐνταῦθα.» —Νὰ σὲ χαρῶ ἐγώ, ἀντροῦλη μου, τοῦπε τότε ἡ Ἀντώναινα, δειλὰ δειλὰ σιμώνοντας, νὰ σὲ χαρῶ, μάτια μου! δὲν θὰ μᾶς διαδόσῃ, μαθὲς, τὸ γράμμα νὰ ἰδοῦμε καὶ ἐμεῖς τί τοῦ ψέλνεις; — Αἱ, καημένη γυναῖκα! —ἀποκριθῆκε αὐτός, βάνοντας τὴ σφραγίδα του, μ' ἓνα περήφανον ἀέρα—ἐδῶ δέσποτάδες,

βλέπετε, καὶ δὲν καταλαβαίνουνε τὴ γλώσσά μου καὶ θὰ τὴν καταλάβετε σεις, ἄπραγες καὶ ἀγράμματα γυναῖκες; Ἐχω δῶ μέσα κατὶ ψηλὰ Ἑλληνικά ποῦ θὰ τὸν πιάσῃ τούρτουρας νὰ τὰ διαβάσῃ, ὁ τρισκατάρτος ὁ δέσποτας, ὁ ζηνταδελόνης! Ἐννοια σου καὶ θὰ μὲ ὀψῇ τί καπνὸ φου-μάρω!

Ἡ καλόψυχη ἡ γυναῖκά του δὲν ἐθύμωσε γιὰτὶ δὲν τὴν ἔκρινε γερὴ νὰ καταλάβῃ τις ἑλληνοκούρες τοῦ. Βέ-βαια πῶς τὸ χαρτὶ τ' ἀντρός τῆς θ' ἀστράψῃ καὶ θὰ βρον-τήσῃ! τοῦ φίλησε μὲ περηφάνεια... τὴ φαλάκρᾳ του, π' ὅλο σοφίες, θαρρεῖς, κατέβαζε καὶ ἑτοίμασε μὲ κέρει τὸ τραπέζι νὰ φᾶνε. Σὺν ἔτανε γραφτὸ τοὺς νὰ ποτιστοῦν ἀπ' τὸ πρῶτ' φαμάκια. φρόντισε νὰ βρῇ ἀλάθητ' ἀντιφάρ-μακο, κρασάκι ρετσινάτο, σὺν κεχλιμπάρι, καὶ μεζέδες ὀρεχτικούς, ποῦ πεντοβολούσανε καὶ πεθαμένο μποροῦσαν ν' ἀναστήσουν. Τύφλες νάχῃ ὁ δεσπότης! Κάπσανε στὸ τραπέζι πρόσχαροι, μὲ ὀρεξὴ διαολεμένη, καὶ ἡ ξανθὴ κείνη ρετσινὰ ἀρχισε νὰ τὰ χρειάζεται, δταν ἡ γειτόνισσα ἡ Μαργαρώ μπῆκε πεταχτὴ πεταχτὴ, μ' ἓνα κοροϊδευ-τικὸ χαμογέλιο στὰ χεῖλια. Ὁ κύρ Ἀντώνης κατέβασε ἀμέσως τὰ μάτια του, ὅπως πάντα συνείθιζε, ἄμα στὸ φαί τοῦ χαλοῦσε κανεῖς τὴν ἡσυχία. Ἡ Ἀντώναινα πὺ πολιτικὰ ἀπ' τὸν ἄντρα τῆς, εἶπε, γιὰ τὰ μάτια, ἓνα ψυχρὸ ψυχρὸ—κα λ ὡ ς τ η ν ε ἰ κ ὀ π ι α ς ε ν ᾱ φ ᾱ μ ε —τρέμοντας ἀπὸ μέσα τῆς μὴν τύχῃ καὶ στερογγιλονάτση! (Στᾶλλο φύλλο τελειώνει)